

	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ		ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ (Κεφάλαια 1 - 2)
	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΜΑΝΟΣ- ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ	
	ΤΜΗΜΑ		
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		
	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	3 ΩΡΕΣ	

ΟΜΑΔΑ Α΄

A1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α) Εθνικές γαίες
- β) Αγροτική Μεταρρύθμιση
- γ) Εθνικόν Κομιτάτον

Μονάδες 12

A2

Να χαρακτηρίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων (Σ/Λ).

- α) Ο Δ.Ο.Ε. άρχισε τη λειτουργία του το 1898.
- β) Το Νοέμβριο του 1920 η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση του Βενιζέλου κέρδισε τις εκλογές.
- γ) Ο δεύτερος εμφύλιος πόλεμος του 1824 πρωτοφανής σε αγριότητα, τελείωσε με νίκη των νησιωτών.
- δ) Με το σύνταγμα του 1864 κατοχυρώθηκε η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας,
- ε) Το 1854 ο Κωλέττης διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα».

Μονάδες 10

B1

α) Ποιοι παράγοντες προώθησαν την κατασκευή οδικού δικτύου και ποιοι λειτούργησαν ανασταλτικά προς το τέλος του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ού;

Μονάδες 7

β) Τί γνωρίζετε για το έργο που ανέλαβε η εταιρεία Ούλεν μετά τη μικρασιατική καταστροφή;

Μονάδες 7

B2

α) Να αναφέρετε τις απόψεις των ξενικών κομμάτων (αγγλικό, γαλλικό ρωσικό) στην οικονομική πολιτική.

Μονάδες 7

β) Ποιες ήταν οι συνέπειες του Κριμαϊκού πολέμου για τα ξενικά κόμματα;

Μονάδες 7

ΟΜΑΔΑ Β΄

Γ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα:

α) να παρουσιάσετε την εξαγωγική και εισαγωγική δραστηριότητα της Ελλάδας στη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα

Μονάδες 14

β) να αναφερθείτε στις ενέργειες του Χ. Τρικούπη και των ιδιοκτητών των σιιφλικιών της Θεσσαλίας σχετικά με το εισαγόμενο σιτάρι.

Μονάδες 11

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Όσον αφορά τη δομή του εξωτερικού εμπορίου, το πρώτο σημαντικό χαρακτηριστικό της είναι ότι η Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα εξάγει, αλλά και εισάγει, κυρίως αγροτικά προϊόντα. Μεταξύ των ετών 1858-1860 και 1911-1913, τα αγροτικά προϊόντα αντιπροσωπεύουν από 60 ως 79% της αξίας των εξαγωγών και από 26 ως 38% της αξίας των εισαγωγών. [...] Η αναλογία των βιομηχανικών προϊόντων στις εξαγωγές μειώνεται από τη δεκαετία του 1880. Ενώ στην περίοδο 1858-1875 τα κατεργασμένα δέρματα αντιπροσωπεύουν το 5% του συνόλου των εξαγωγών, στα 1893-1895 η συμμετοχή όλων των βιομηχανικών προϊόντων στις εξαγωγές είναι μόνο 0,6% και στα 1909-11 έχει πέσει στα 0,04%. Αντίστροφη είναι η πορεία των εξαγόμενων μεταλλευμάτων. Εμφανίζονται, για πρώτη φορά, στον πίνακα των εξαγωγών το 1866 και η συμμετοχή τους στη συνολική αξία των εξαγωγών βαίνει αυξανόμενη [...].

Στη σύνθεση των ελληνικών εισαγωγών η κατηγορία των «αγροτικών προϊόντων και τροφίμων» κατέχει επίσης την πρώτη θέση, ενώ στην αμέσως επόμενη βρίσκονται τα «βιομηχανικά προϊόντα». Από αυτά, τα σημαντικότερα είναι τα υφάσματα και τα νήματα, που εισάγονται κυρίως από την Αγγλία και τη Γαλλία. [...] Το σημαντικότερο εισαγόμενο αγροτικό προϊόν είναι τα δημητριακά, και ειδικότερα το σιτάρι.

Μ. Συναρέλλη, *Δρόμοι και λιμάνια στην Ελλάδα 1830-1880*, Αθήνα 1989, σελ. 133-141

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Από τα άλλα γεωργικά προϊόντα, τα δημητριακά, παρόλο που η παραγωγή τους - ιδίως των σιτηρών - συνεχώς αυξανόταν, δεν κάλυπταν παρά μέρος μόνο της εσωτερικής καταναλώσεως. Έτσι μεγάλες ποσότητες εισάγονταν από το εξωτερικό και κυρίως από τη Ρωσία και την Τουρκία. Κατά μέσο όρο υπολογίζεται πως από το 1851-1864 εισάγονταν 991.134 κιλά σιτηρών κάθε χρόνο, αξίας 6.286.236 δρχ., και εξάγονταν σιτηρά αξίας 449.338δρχ.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, τόμος ΙΓ΄, σελ. 181-182

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Κατ' αρχήν ο Τρικούπης, σε αντίθεση με την πολιτική του Αλ. Κουμουνδούρου πενταπλασίασε τον δασμό πάνω στα εισαγόμενα σιτηρά κατά το 1884, ενώ το 1892 αύξησε τον ήδη υψηλό δασμό κατά 1600%. Ο σκοπός του ήταν προφανής: να περιορίσει την εισαγωγή του αλλοδαπού σίτου, ώστε ο εγχώριος να υπερτιμηθεί και να διογκωθεί η έγγειος

πρόσοδο των τσιφλικιούχων. [...] Στην περίοδο αυτή, η προστασία των τσιφλικιών ήταν πλήρης. Οι γαιοκτήμονες της Θεσσαλίας, όντας εξασφαλισμένοι, πέρασαν σε ακόμη πιο επιθετική στάση. Περιορίσαν προοδευτικά τις καλλιεργούμενες εκτάσεις, για να επιτύχουν τεχνητή υπερτίμηση των σιτηρών στην εγχώρια αγορά και συνεπώς αύξηση της εγγείου προσόδου [...]. Στη δωδεκαετία 1885-1897, οι καλλιεργούμενες με σιτηρά εκτάσεις μειώθηκαν ραγδαία κατά 42,4%, ενώ η Ελλάδα συνέχιζε να έχει δημητριακό έλλειμμα και ενώ ο προστατευτικός δασμός επί της εισαγωγής σιτηρών ανέβαινε προς τα ύψη.

Έγγειος πρόσοδος: έσοδα από ακίνητη περιουσία.

Κ. Βεργόπουλος, *Κράτος και οικονομική πολιτική στον 19^ο αιώνα*, Αθήνα 1978, σελ. 120-121

Δ1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα που σας δίνονται και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να προσδιορίσετε τους παράγοντες που οδήγησαν στο κίνημα στο Γουδί.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι συνέπειες του ελληνοτουρκικού πολέμου το 1897 υπήρξαν καταλυτικές για τον ελληνικό στρατό, καθώς η κηλίδαόπως την αισθάνονταν οι αξιωματικοί και οι υπαξιωματικοί έπρεπε να σβήσει το συντομότερο δυνατό. Η αποτελμάτωση των εθνικών ζητημάτων και η αναποτελεσματικότητα του στρατιωτικού μηχανισμού ήταν σημεία πλέον ορατά, χειροπιαστά. Το 1897 ήταν ο πρώτος επίσημος πόλεμος στον οποίο συμμετείχε ο ελληνικός στρατός μετά την Επανάσταση. Είχαν προηγηθεί δονκιχωτικές απόπειρεςαλυτρωτικής πολιτικήςμε αποστολές ανδρών στην Κρήτη και στη Θεσσαλία, που απλώς προειδοποιούσαν την πολιτική ηγεσία για το εθνικό αδιέξοδο. Έτσι, αρχίζει η άσκηση κριτικής εκ μέρους των αξιωματικών, η οποία στρέφεται προς το Παλάτι και ιδίως προς τον Κωνσταντίνο, τον οποίο θεώρησαν υπεύθυνο για τη συντριβή, καθώς είχε αναλάβει την αρχιστρατηγία με αμφιλεγόμενα προσόντα. Επιπλέον, οι συζητήσεις μεταξύ των στρατιωτικών για την επίλυση των εθνικών ζητημάτων, μέσα από μια σειρά μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα αφορούσαν όχι μόνο στο στράτευμα αλλά και στους πολιτικούς θεσμούς εν γένει, είχαν αρχίσει να πολλαπλασιάζονται. Υπενθυμίζεται ότι τον επόμενο χρόνο του πολέμου επιβλήθηκε ο Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος (ΔΟΕ) ως απότοκος της πτώχευσης και του οικονομικού αδιεξόδου. Θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι τα οικονομικά και πολιτικά ζητήματα ήταν αρμοδιότητα των πολιτικών. Ωστόσο, η κρίση πολιτικής εκπροσώπησης, ιδιαίτερα μετά τον θάνατο του Τρικούπη, δημιούργησε μεταξύ των στρατιωτικών την αίσθηση ότι οι πολιτικοί ήταν ανίκανοι να βγάλουν τη χώρα από το αδιέξοδο.

Κηλίδα: κατακριτέα πράξη, στίγμα.

Αποτελμάτωση:αδράνεια, στασιμότητα.

Δονκιχωτικές απόπειρες: προσπάθειες που περιέχουν μεγαλομανία, θεατρινισμό.

Αλυτρωτική πολιτική: αποσκοπεί στην απελευθέρωση υπόδουλων ομοεθνών και προσάρτηση εδαφών τα οποία στη διάρκεια της ιστορίας κατείχε το κράτος που τα διεκδικεί.

Απότοκος: επακόλουθος, παράγωγος.

Δημήτρης Μαλέσης, *Ο ελληνικός στρατός την περίοδο 1881-1910*, στο *Ιστορία των Ελλήνων, Νεώτερος Ελληνισμός (1895-1910)*, τ.14ος, Δομή, 2006, σ.567-569.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Κατά τα τελευταία χρόνια του 19ου αιώνα, η αναταραχή στην ύπαιθρο και στις πόλεις είχε αρχίσει να διογκώνεται. Προς το τέλος της δεκαετίας του 1900, στις παραμονές του κινήματος του 1909, η αναταραχή ανάμεσα στις κατώτερες τάξεις των πόλεων κλιμακώθηκε σε ανοιχτή πολιτική αμφισβήτηση. Στον αγροτικό τομέα η δυσανεμία των κατώτερων τάξεων ήταν έκδηλη ήδη από τη δεκαετία του 1890. Οι φόροι, το σταφιδικό πρόβλημα αλλά και τα προαιώνια προβλήματα των αγροτών είχαν ξεσηκώσει μόνιμη αναταραχή στην ύπαιθρο. Γύρω στα 1900 αναρχοσοσιαλιστικές κινήσεις είχαν μια κάποια επιτυχία ανάμεσα στον αγροτικό πληθυσμό της Πελοποννήσου. Ένοπλες διαδηλώσεις οργανώθηκαν από σταφιδοπαραγωγούς σε όλη τη διάρκεια της δεκαετίας πριν από το κίνημα και οι περισσότερες διαλύθηκαν βίαια από την αστυνομία και τον στρατό.

Η αναταραχή στην ύπαιθρο δημιούργησε έτσι ένα ενθαρρυντικό περιβάλλον για τις επαναστατικές τάσεις των αστικών κατώτερων τάξεων. Την κοινωνική αναταραχή στην Αθήνα τροφοδοτούσαν η δραστηριοποίηση των μικροαστικών σωματείων, οι αυξημένες πιέσεις από τα προβλήματα της μετανάστευσης, οι κινητοποιήσεις των φοιτητών, η αρθρογραφία του Τύπου.

Γιώργος Δερτιλής, *Κοινωνικός Μετασχηματισμός και Στρατιωτική Επέμβαση, 1880-1909*, Εξάντας, γ' έκδοση, 1985, σ.200-201.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!